

Kulturværdiudvalgets Årsberetning 2008

Indholdsfortegnelse

- [Forord](#)
- [Udvalgets arbejde i beretningsåret](#)
- [Sag om overtagelse af den resterende del af Ålholm-samlingen](#)
- [Revision af kulturværdiloven og bekendtgørelsen om sikring af kulturværdier](#)
- [Revision af sagsbehandlingsinstruks og procedurerne i Kulturværdiudvalget](#)
- [UNIDROIT-konventionen](#)
- [Handel med kulturelle objekter på internettet](#)
- [Museernes stående udførselstilladelser](#)
- [Kulturværdiudvalgets 20 års statusredegørelse](#)
- [Forbehold](#)
- [Erhvervelser](#)
- [Forhåndsgennemgangen](#)
- [Individuelle ansøgninger](#)
- [EU-forordningen om udførsel af kulturgenstande](#)
- [Kulturgenstande i privateje belagt med udførselsforbud](#)
- [Udvalgets økonomiske rammer](#)
- [Kulturværdiudvalgets sekretariat](#)
- [Regnskab for 2008](#)

Forord

Kulturværdiudvalget offentliggør herved sin 22. årsberetning siden ikrafttrædelsen den 1. januar 1987 af lov nr. 332 af 4. juni 1986 om sikring af kulturværdier i Danmark.

Kulturværdiudvalget har i 2008 fortsat det forberedende arbejde, som påbegyndtes sidste år, med en gennemgang og revision af den lov og bekendtgørelse fra henholdsvis 1986 og 1987, der nu gennem mere end 20 år har ligget til grund for Udvalgets opgaver og arbejde.

I 2008 har Kulturværdiudvalget ikke foretaget erhvervelser.

Året har ud over den sædvanlige administrative behandling af et betydeligt antal ansøgninger især været præget af Kulturværdiudvalgets arbejde med udarbejdelse af Udvalgets 20 års statusredegørelse, som vil blive offentliggjort i første halvdel af 2009.

Erland Kolding Nielsen
Formand

[Til toppen](#)

Udvalgets arbejde i beretningsåret

Kulturværdiudvalget har i 2008 afholdt 6 møder.

Udvalget har forhåndsgennemgået 21 auktionskataloger indeholdende 7.918 katalognumre over antikviteter, malerier, bøger, breve, manuskripter m.m.

Udvalget har behandlet 37 individuelle ansøgninger om tilladelse til udførsel af 65 genstande samt 5 ansøgninger om tilladelse til udførsel af 5 samlinger af oldtidssager med i alt 1.330 genstande. Herudover har Udvalget behandlet en enkelt sag vedrørende genstande, som var solgt via internettet. Dvs. i alt 43 sager efter den danske lovgivning. Endvidere har Udvalget behandlet 48 ansøgninger om tilladelse til udførsel af 802 genstande efter EU-lovgivningen. Der henvises til den uddybende beskrivelse af de to ordninger nedenfor.

Arbejdet foretages af Udvalgets medlemmer og deres institutioner, Det Kongelige Bibliotek, Nationalmuseet, Statens Arkiver og Statens Museum for Kunst samt de tilknyttede netværksinstitutioner: Danmarks Kunstbibliotek, Det danske Kunstindustrimuseum, Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot, Rosenborgsamlingen og Statens Forsvarshistoriske Museum.

[Til toppen](#)

Sag om overtagelse af den resterende del af Ålholm-samlingen

Kulturværdiudvalget modtog i 2008 en ansøgning om tilladelse til udførsel af til dels genfundne genstande fra arkivet og musiksamlingen på Ålholm Gods, der i 1996 og 1997 erhvervedes af hhv. Statens Arkiver og Kulturværdiudvalget. Det drejede sig om ni visehåndskrifter fra det 17. århundrede, to sene 1700-tals afskrifter af værker af Antonio Vivaldi og Johan Adolph Hasse samt grev Otto Ludvig Rabens dagbøger. Genstandene er omfattet af kulturværdiloven. Udvalget har tidligere nedlagt udførselsforbud i sagen.

I forlængelse af denne nye ansøgning om tilladelse til udførsel af den resterende del af samlingen meddelte Kulturværdiudvalget, at disse fortsat var omfattet af udførselsforbuddet og fremsatte tilbud om overtagelse. Ansøger accepterede imidlertid ikke Udvalgets overtagelsestilbud inden for den givne frist (tre måneder). Udvalget har herefter afsluttet sagen, hvilket betyder, at genstandene fortsat ikke må udføres af Danmark.

[Til toppen](#)

Revision af kulturværdiloven og bekendtgørelsen om sikring af kulturværdier

Kulturværdiudvalget beskrev i årsberetningen for 2007, at Kulturministeriets departement har anmodet Kulturværdiudvalget om at komme med forslag til ændringer af bekendtgørelsen om sikring af kulturværdier i Danmark. På baggrund af ministeriets anmodning har Kulturværdiudvalget udarbejdet et notat, som indeholder forslag til ændringer af bekendtgørelsen. I notatet har Udvalget ligeledes valgt at fremkomme med forslag til ændringer af selve kulturværdiloven.

Kulturværdiudvalget har orienteret Kulturministeriet om Udvalgets forslag til ændringer i henholdsvis loven og bekendtgørelsen. Ministeriet overvejer nu Udvalgets forslag.

[Til toppen](#)

Revision af sagsbehandlingsinstruks og procedurerne i Kulturværdiudvalget

Som nævnt i sidste års årsberetning har Kulturværdiudvalget indledt et arbejde med at revidere sagsbehandlingsinstruksen samt et notat om beskrivelse af procedurerne i Kulturværdiudvalget. De to dokumenter er fra 2001.

Udvalget forventer at afslutte arbejdet med revisionen af sagsbehandlingsinstruktionen og procedurebeskrivelserne i løbet af 2009.

[Til toppen](#)

UNIDROIT-konventionen

Kulturværdiudvalget orienterede i Udvalgets Årsberetning for 2007 om arbejdet med grundlaget for en dansk ratifikation af UNIDROIT-konventionen om stjalne og ulovligt eksporterede kulturgenstande. Konventionen regulerer hovedsageligt spørgsmålet om tilbagelevering af kulturgenstande i tilfælde af henholdsvis tyveri og ulovlig im- og eksport.

UNIDROIT-konventionen er et supplement til UNESCO's konvention fra 1970 om midlerne til at forbyde og forhindre ulovlig import, eksport og ejendomsoverdragelse af kulturgenstande.

Kulturværdiudvalget er orienteret om, at det på nuværende tidspunkt er Kulturministeriets forventning, at UNIDROIT-konventionen kan ratificeres inden udgangen af 2009.

[Til toppen](#)

Handel med kulturelle objekter på internettet

UNESCO har i samarbejde med INTERPOL og ICOM udsendt et hyrdebrev til medlemslandene med en række gode råd om handel med kulturelle objekter, der sælges på internettet. Baggrunden for brevet er den stigende handel med kulturelle objekter på internettet.

Med henblik på at mindske omfanget af den illegale handel med kulturgoder anbefales det bl.a. i brevet:

- At internetsalgsstederne gøres opmærksom på, at den retmæssige besiddelse af kulturelle objekter kontrolleres og tjekkes af køber og/eller sælger.
- At skabe en central enhed i medlemslandet, som overvåger salg af kulturgenstande på internettet.
- At medlemslandene samarbejder med nationalt og udenlandsk politi, herunder INTERPOL.
- At sørge for at returnere kulturobjekter til deres retsmæssige ejer, såfremt det er nødvendigt.

Kulturværdiudvalget har drøftet anbefalingerne på et møde i 2008. Udvalget finder, at anbefalingerne i det væsentligste ligger i tråd med Udvalgets generelle anbefalinger på området.

[Til toppen](#)

Museernes stående udførselstilladelser

Kulturværdiudvalget orienterede i sidste års årsberetning om Kulturministeriets beslutning om, at åbne tilladelser (specifikke og generelle) kan anvendes ved udførsel af kulturgenstandene. Kulturværdiudvalget er ved at behandle sagen. Kulturværdiudvalget vil informere på Udvalgets hjemmeside (www.kulturvaerdier.dk), når de nye ansøgningskemaer foreligger.

[Til toppen](#)

Kulturværdiudvalgets 20 års statusredegørelse

Kulturværdiudvalget har i løbet af 2008 arbejdet med en lave en 20 års statusredegørelse. Udvalget forventer at offentliggøre redegørelsen i løbet af første halvdel af 2009

[Til toppen](#)

Forbehold

Kulturværdiudvalget har ved forhåndsgennemgangen af auktionskataloger i 2008 ikke taget forbehold.

[Til toppen](#)

Erhvervelser

Kulturværdiudvalget har i 2008 ikke erhvervet genstande.

[Til toppen](#)

Forhåndsgennemgangen

En betydelig del af Kulturværdiudvalgets arbejde består i en forhåndsgennemgang af auktionskataloger. Fremgangsmåden i forbindelse med forhåndsgennemgangen er fastlagt i § 9 i bekendtgørelsen om sikring af kulturværdier i Danmark og går ud på, at Udvalget før auktionen foretager en foreløbig gennemgang af kataloget og eventuelt en besigtigelse af visse genstande. Katalogerne skal derfor være Udvalget og sekretariatet i hænde senest 10 dage før auktionen, for at Udvalget kan nå at gennemgå og forhåndsvurdere indholdet.

Kulturværdiudvalget meddeler på baggrund heraf, hvilke genstande og værker Udvalget på forhånd tager forbehold for, dvs. de genstande og værker, der ved salg til udlandet gennem

efterfølgende ansøgning kræves forelagt Udvalget til nærmere bedømmelse og afgørelse, før en tilladelse til udførsel kan gives. Hvis en ansøgning om udførselstilladelse afslås, skal Kulturværdiudvalget i medfør af kulturværdilovens § 11 fremsætte et købstilbud, der svarer til hammerslagsprisen med tillæg af auktionsomkostninger, svarende til købers nettokøbspris.

Forhåndsgennemgangen kan desuden bevirke, at Udvalget indstiller til kulturministeren, at ministeren træffer beslutning i henhold til lovens dispensationsbestemmelse (§ 2, stk. 4). Udvalget har i 1997 præciseret, at Udvalgets forbehold også kan omfatte genstande, der efterfølgende vil kræve indstilling til kulturministeren. Katalognumre, for hvilke der ikke tages forbehold, kan omvendt frit udføres efter auktionen.

Kulturværdiudvalget havde i 2008 aftaler om forhåndsgennemgang af kataloger med tre auktionshuse: *Lauritz.com ved Museumsbygningen* og *Bruun Rasmussen Kunstauktioner*, samt *Thomas Høiland Auktioner f.s.v.a. møntkataloger*.

[Til toppen](#)

Individuelle ansøgninger

Det fremgår af kulturværdilovens § 11, at Kulturværdiudvalget skal fremsætte et tilbud om erhvervelse af genstanden til markedsprisen, såfremt en ansøgning om udførselstilladelse afslås. Genstandens værdi fastsættes efter råd fra særligt sagkyndige. Som rådgivere for Udvalget er udpeget Foreningen af Auktionsledere i Danmark, Dansk Kunst Antikvitetshandler Union, Den Danske Antikvarboghandlerforening og Kunst- og Antikvitetshandler Ringen.

Kulturværdiudvalget har i 2008 modtaget 43 individuelle ansøgninger om udførselstilladelse for kulturgenstande i privateje. Alle ansøgningerne blev bevilget.

[Til toppen](#)

EU-forordningen om udførsel af kulturgenstande

Efter etableringen af det indre marked, hvor grænsekontrol som hovedregel bortfalder mellem EU-landene, er det imidlertid besluttet, at de enkelte EU-landes nationale kulturbeskyttelsesregler fortsat er gældende. Etableringen af det indre marked har således intet ændret ved den danske kulturværdilov eller den praksis, der er gældende i relation til loven. Det er fortsat denne lov, der regulerer, hvornår og under hvilke betingelser der kan nedlægges forbud mod udførsel af kulturgenstande fra Danmark til såvel EU-lande som lande uden for EU.

For at styrke de nationale beskyttelsesinteresser er der tillige skabt et fælles regelsæt, der skal hindre ulovlig udførsel af kulturgenstande ud over EU's fælles toldgrænser i henhold til Rådets forordning nr. 3911/92 af 9. december 1992, om udførsel af kulturgoder. Forordningen trådte i kraft den 1. april 1993. Disse regler om udførsel til lande uden for EU betyder, at der ved udførsel af bestemte kulturgenstande skal foreligge en udførselstilladelse, og at der i disse tilfælde skal anvendes en særlig europæisk ansøgningsformular. Ligesom det er det danske Kulturværdiudvalg, der administrerer den danske lov, er det også Udvalget, der administrerer det fælles EU-regelsæt for det danske område.

Ansøgninger om udførsel af kulturgenstande til tredjelande skal således også fremsendes til Kulturværdiudvalget, der i hvert enkelt tilfælde træffer beslutning om udførselstilladelse. Der er visse forskelle i de to regelsæt med henblik på kategorier og værdigrænser, og ordningen indebærer, at der også skal søges om udførselstilladelse i en række tilfælde, hvor en tilladelse ikke er nødvendig efter den danske kulturværdilov. Kulturministeriet har tidligere udsendt en vejledning, der bl.a. præciserer de områder, der er dækket af denne ordning.

Kulturværdiudvalget har i 2008 modtaget i alt 48 ansøgninger om udførsel af 802 enkeltværker i henhold til EU-forordningen. 41 af disse ansøgninger er indgivet af museer og privatpersoner, som ønskede en midlertidig udførselstilladelse i forbindelse med udlån til udstillinger i udlandet. Endvidere blev der indgivet syv ansøgninger om tilladelse til definitiv udførsel af 103 værker. Af de syv ansøgninger om definitiv udførsel var fire af ansøgninger om udførselstilladelse under behandling ved årets udgang. (En genstand var omfattet af hver af de fire ansøgninger - malerier.)

I januar 2009 imødekom Kulturværdiudvalget en af ansøgningerne om tilladelse til definitiv udførsel af et maleri. I begyndelsen af februar 2009 blev de tre resterende ansøgninger trukket tilbage af ansøger (se umiddelbart nedenfor).

[Til toppen](#)

Kulturgenstande i privateje belagt med udførselsforbud

Ved udgangen af 2008 er følgende udenlandsk privatejede kulturgenstande, som alle befinder sig i Danmark, belagt med udførselsforbud:

1. C.W. Eckersbergs maleri *Fruentimmer paa Gaden i Blæst efter Regn* (1830), 1996.
  2. Carl Blochs portrætmaleri af *H.C. Andersen* (1869), 1997.
  3. Wilhelm Marstrands maleri *Liggende Model* (1833), 1998.
  4. C.W. Eckersbergs maleri *Udsigt gennem en Dør til løbende Figurer* (1845), 1998.
- Kulturværdiudvalget er i slutningen af 2008 ansøgt om tilladelse til udførsel af ovennævnte fire malerier. I januar 2009 meddelte Udvalget tilladelse til udførsel af C.W. Eckersbergs maleri *Fruentimmer paa Gaden i Blæst efter Regn*. De resterende tre ansøgninger er efterfølgende trukket tilbage af ansøger.

Endvidere er ved udgangen af 2008 følgende danske privatejede kulturgenstande, som alle befinder sig i Danmark, belagt med udførselsforbud:

1. Lauritz Tuxens maleri *Man rejser sig fra bordet* (1906), 1991.
2. En *Amati violin* (1627), 2001.
3. Resterende dele af *Ålholm-samlingen* (1600- og 1700-tallet), 1996-97.

Årstallet i parentes henviser til oprindelsesåret, mens det andet årstal angiver året for nedlæggelse af udførselsforbud.

[Til toppen](#)

Udvalgets økonomiske rammer

Regeringen besluttede ved finansloven for 2002 at ændre finansieringsprincippet for erhvervelse af genstande belagt med udførselsforbud efter kulturværdilovens § 11. Det fremgik af bemærkningerne til finansloven, at ”udgifter til formålet afholdes fra 2002 af den statslige institution, under hvis område erhvervelsen hører. Udgiften vil kunne afholdes foreløbigt af ministeriets reserver”.

Kulturværdiudvalgets drift afholdes via Kulturarvsstyrelsen.

[Til toppen](#)

Kulturværdiudvalgets sekretariat

Kulturværdiudvalgets sekretariat er henlagt til Kulturarvsstyrelsen og blev i 2008 varetaget af kontorfuldmægtig Eva Arnfeldt Jensen. Udvalgets juridiske sekretær var specialkonsulent, cand. jur. Susanne Thuesen Simonsen.

[Til toppen](#)

Regnskab for 2008

Fra 2007 overførtes til 2008 et akkumuleret beløb på 181.278 kr. Der er ikke bevilget midler i 2008.

I 2008 har Kulturværdiudvalget ikke afholdt udgifter til erhvervelser.

I marts 2009 inddrog Finansministeriet uden videre Udvalgets resterende reservationsbevilling, hvilket betyder, at Udvalget herefter ikke har en bevilling til erhvervelse af kulturværdier, heller ikke til igangværende sager.

Kulturværdiudvalget, den 26. marts 2009.

Ebbe Holmboe

Konstitueret direktør, Nationalmuseet fra den 1. marts til den 15. maj 2008

Carsten U. Larsen

(næstformand indtil den 1. marts 2008)

Direktør, Nationalmuseet indtil den 29. februar 2008

Bodil Busk Laursen

Direktør, Det danske Kunstindustrimuseum

Per Kristian Madsen

Direktør, Nationalmuseet fra den 15. maj 2008

Erland Kolding Nielsen

(formand)

Direktør, Det Kongelige Bibliotek

Johan Peter Noack
Rigsarkivar, Statens Arkiver

Karsten Ohrt
(næstformand fra den 1. marts 2008)
Direktør, Statens Museum for Kunst

[Til toppen](#)